

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben bármikor átvéve:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Védőpostán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
húszévi napok kivételével.Ezerkötven és kiadóhivatali:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A szerkesztőség kizárólag visszafizetésre
vagy megőrzésre nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 2.

A börze aratása.

(K. Ö.) Hihetetlen olcsó a buza ára. A börze ezt természetesen a kitűnő termésre való hivatkozással indokolja meg. És segítségére vannak az osztrák börze-lapok is, melyek meg ausztriai termést dicsérik, nehogy a magyar termelő arra a gondolatra vetemedjék, hogy az idén a buzájáért illendő árt fog kapni.

A börze tehát arat. Aratja azt, amit nem velett. Aratja a gazda fáradozásának gyümölcsét. Ez nincsen reádjén. Mert az ország gazdasági ereje nem a börzén, legkevésbé a spekuláció tul-
ténzésén, hanem a termelő osztályokon nyugszik. Minden nemzetfentartó politika a termelő osztályok boldogulását tartja szem előtt, mert az erős termelő osztályok tartják fenn a nemzetet. A mennyiben tehát a mezőgazdaság még mindig közgazdasági életünk gerince, a mezőgazda boldogulását kell elősegítenünk. Elősegítjük pedig első sorban azzal, hogy ha részére az aratás gyümölcseit biztosítjuk.

A mennyiben a börze a fedezetlen határidőzlet segítségével az aratás elérteketlenítését előidézni képes, mi a börzének ezt a működését a közérdekbe ütközőnek tartjuk és mint ilyen törvé-

nyes intézkedésekkel lehetetlenné kell tenni.

Elősegíti a börze könnyűszerrel való aratását az a körülmény, hogy a gazdák legnagyobb része kénytelen buzáját a piacra dobni. Kell a pénz törlesztésre, kamatra, adóra, mi egymásra.

A jó tanács sem hiányzik. Azt mondják, ott a közraktár, ott a magtárszövetkezet. Csakhogy itt az a baj, hogy itt sem közraktár, sem magtárszövetkezet nincs oly nagy számmal, hogy működésüknek általános hatása lehetne és egyiknek a szervezete sem olyan, hogy a gazda hitel szempontjából kézzel fogható eredményeket tudna felmutatni. A fuvarozási és a raktározási díjak rendesen felemésztik azt a hasznot, mit a jobb ár révén elérnek.

Célravezetőbb a Warrant-rendszer, a melynek előnye különösen abban áll, hogy a gazda nem kénytelen gabonáját magtárából elfuvaroztatni, hanem az saját házában, saját felügyelete alatt marad és kölcsönt kap reá. Franciaországban 1898-ban léptették életbe a Warrant-törvényt (Loi sur les Warrants agricoles.) Hatása szinte meglepő. A gazda nem kényszerül aratás után terményein tulajadni, hanem hogy fizetési kötelezettségeinek eleget tehessen, kölcsönt vesz terményeire. U. n. Warrantot állít ki és a termények a kölcsön visszafizetéseig a Warranttulajdonos zálogát képezik. Tör-

vényesen rendezve lévén a dolog, uzsorakamatok ki vannak zárva. A Warrantok igénybe vételével a gabona értékesítése egyenletesen történvén, a piac feltöltésétől nem kell tartanunk, az árak tehát szabályozódnak és a gazda kihasználhatja üzleti képessége szerint a konjunkturát.

Ha Franciaországban bevált ez az intézmény, nincs okunk kételkedni abban, hogy az nálunk is be fog válni, annyival is inkább, mivel a Warrant a mezőgazdasági hitel szervezetében egy nélkülözhetetlen láncszem, mely nélkül a zálogkölcsön és személyes hitel csak hiányosan szolgálhatja a gazdahitelt.

Azon kell lennünk, hogy a földmivelő boldogulását biztosítsuk. A börzének lehetetlenné kell tennünk az illegitim árfolyásolást, a mezőgazdasági hitelt pedig olyképpen kell rendeznünk, amint az a mezőgazdasági termelés természetének megfelel.

Az ischli audiencia. Ischlből jelentik, hogy *Andrássy* belügyminiszter tegnapi audienciája alkalmával a folyó ügyekről tett jelentésén kívül egy memorandumot adott át az uralkodónak, amely a kormány által tervezett közgazgatási reform alapelvei voltak. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter ma reggel utazott el Ischlből Bécsbe. A két miniszter holnap Budapestre érkeznek.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hasonmás.

Irtá: Fréderio Boutet.

New-York közelében tudok egy különös gyárat, amely az egész világ számára egyedül szállítja gyártmányait. A gyár üzemé meglehetősen titokzatos, nekem azonban a véletlen szerencse módot nyújtott rá, hogy bepillantást vehessek egész munkájába.

A vállalat élén a tiszteletreméltó J. C. Tourley áll, akivel társaságban ismerkedtem meg s aki olyan szinpátiákat érzett irántam már az első találkozásnál, hogy maga hívott meg gyárának megtekintésére.

Az alább elmondandók azonban csak szűk kivonatát képezik a beszélgetésnek, amely köztem és tiszteletreméltó barátom között a gyár elegáns kényelemmel, pompásan berendezett igazgatói szobájában lefolyt.

Tourley ur igazi gentleman; most éli férfikorának legszebb éveit, külseje elegáns, megjelenése korrekt és nyugodt, mint az a szabad Amerika egy független polgárához illik.

— Es mikor támadt önben ez a gondolat? — kérdeztem szíva-ra gyujtva és kényelmesen végigdőlve egy puha kereveten.

— Az igazán nem mondhatom meg önnek — felelt a szeretetreméltó igazgató. Nem tudok rá visszaemlékezni. Annyit mondhatok azonban, hogy igen soká foglalkoztam a gondolattal, amíg a megvalósításig megérlelődött bennem.

Hogy azonban az egésznek az ötlete mikor jutott eszembe, arra igazán nem emlékszem.

— Különös ötlet.

— Higyje meg, hogy nem az! Hát nem kézen fekvő-e a gondolat, hogy élő emberekből más emberek hasonmását lehessen előállítani? Én nem látok ebben semmi különösöt. Még újak eredetnek sem találok a dolgot, mert meg vagyok győződve róla, hogy már én előtttem mások is megcsinálták, ha nem is olyan általánosságban, mint én, de egyes speciális esetekben bizonyára. Sőt maga a természet is elég gyakran elköveti ezt a tréfát.

Nem tudom melyik regényében írja meg Jules Verne például két fivérnek a történetét, akik olyan csodálatosan hasonlítottak egymáshoz, hogy még akkor sem lehetett különbséget tenni közöttük, hogy ha egyszerre látta őket az ember egymás mellett. A történet Amerikában játszódik a rabszolgaháború ideje alatt. Ez a két fivér mindentéle gazságot követett el a zavaros időkben, de valahányszor egyiket vagy másikat valamiért elfogták, mindig be tudta bizonyítani, hogy a bűntény elkövetésekor ő másutt volt. Persze, hogy betudta bizonyítani, mert mindenkinek volt rá gondolja, hogy ha valamit elkövetni készült, a másikat elküldte valahová messzire, hogy helyette mutakozzék az emberek előtt.

Lehet, hogy ez szolgáltatva vállalatom tulajdonképpeni ötletét, s a kidolgozás úgy érlelődött meg bennem, mikor előkelő embereket panaszkodni hallottam, hogy nincs egy pillanatnyi nyugalmuk sem. Nem hagyott békét az a gon-

dolat, hogy milyen rendkívüli hasznot lehetne ebből húzni, hogy fel tudnám használni a magam céljaira... Végre komolyan munkához láttam. Ez a munka pedig jó sokáig tartott és igen nehéz volt, azt mondhatom. Pénz is kellett hozzá, hogy a dolgot tisztességesen megkezdhessem, még pedig elég sok pénz. Egy kis diszkrét reklámra is szükség volt, hogy a kellő módon bevezethessem vállalatomat az érdekeltek eszmekörébe. Már pedig azt bizonyára ön is tudja, hogy a reklám annál drágább, mennél diszkrétebb. A hangos trombitaszó poton pénzért kapható. A legfőbb azonban az volt, hogy legelső szállítmányaim feltétlen tökéletességűek legyenek. Ehhez pedig megbízható, pontos, intelligens és odaadó munkatársakra volt szükségem.

Vevőim köre — ezt el kell ismernem — sokkal könnyebben alakult ki, mint maga a vállalat. Szinte maguktól jöttek az emberek. Ez különben nagyon érthető és természetes. Az emberek ki vannak merülve a társadalmi érintkezés terheitől. Az ebédek, a látogatások, az ünnepélyek, a hivatalos fogadások mindezek olyan terhek, amelyekről álszeméremből sem tudnak megszabadulni, és így a társadalmi pozíciójuk révén nagyon igénybe vett emberek nagy része lelkesedéssel fogadta ajánlatomat.

Némelyek bizalmatlankodtak ugyan eleinte, de mikor látták, hogy munkatársaim mennyire megbízhatók, mikor látták, hogy egyik másik jó barátjuk milyen kedélyesen beszélget helyette az én gyártmányommal, sejtelve nélkül annak, hogy nem az igazi X-el vagy Y-nal beszél, ha-

Az új rend Horvátországban általános örömet keltett. Buccavit és Portorét tegnap este kivilágították. Az új osztályfőnökök kinevezésében örömmel látja a régi zsarnok rendszer letűnését és egy új boldogabb jövő hajnalhasadását.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter ismert ügyében, mint fővárosi tudósítónk jelenti, a bíróság van hivata már itélni. A bünvádi feljelentés már az ügyészségnél van. A polgári kereset tárgyában pedig a jövő héten fog itélni a járásbíró.

* **Barabás Béla képviselő.** Nagykőrösről jelentik: Barabás Bélát tegnap reggel nyolc órakor egyhangulag Nagykőrös képviselőjévé választották.

A választást **Szentpétery Károly** választási elnök nyitotta meg s a törvényes idő leteltével konstalálta, hogy Barabás Béla az egyetlen jelölt, tehát őt kiáltotta ki a kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének. A mandátumot Barabás Béla nyomban át is vette szép beszéd kíséretében. A választás iránt különösen Nagyváradon és Aradon volt nagy érdeklődés.

Erzsébetvárosi bukásáért tehát értékes elégtételt kapott Barabás épen Nagykőrös polgárságától, mely annak idején ebrudon verte ki Eötvös Károlyt.

A hivatalos lap mai száma az 1906. évi állami költségvetést közli, melyet a király Ischlben július 31-én szentesített. A költségvetés a hivatalos lapban 29 oldalt foglal el.

Az aradi gyászünnepe és a kormány. Justh Gyulát, a képviselőház elnökét nem átolították meghurcolni a haladópartiak, amiért a Ház utolsó ülésén október 6. megünneplésére indítványt nem tett. Ráfogták, hogy tudatosan elfeledte. Justh Gyula a felőle kolportált aljas gyanúsítást megcáfolta. De legfényesebb bizonyosság az ő és a kormány hazafisága.

gáról — mert ezt is gyanuba vették — az a hír, melyről fővárosi tudósítónk értesít.

E szerint mihelyt a Házhoz az ünnepélyen való részvételre Aradról meghívás érkezik, Justh Gyula elnök a meghívást a hírlapokban közléstesi, s felhívja a képviselőket, hogy a gyászszertartásokon minél nagyobb számmal vegyenek részt. Ugy halljuk, hogy nemcsak a Ház elnöke, hanem a kormány nevében Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is koszorút tesz a vértanúk emléksobrára s a gyászszertartás országos jellegű lesz.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Glatz Antal főispán elnöklete alatt jelen voltak:

Dus László, Major Lajos pü. ig. helyettes, Szirmay L. kir. tanfelügyelő, Mezey Mihály, May Sándor kir. főmérnök, dr. Baróthy Ákos, Lázár Márton kir. alügyész, Rádl Ödön, dr. Berkovits Ferenc, Mihelly Adolf és dr. Cserenyés Béla jegyző.

Az ülés megnyitása után felolvasták a polgármester-helyettes havi jelentését, a melyből a következő érdekesebb adatokat közöljük:

A közegészségügyi állapot július hónapban minden tekintetben javult s a népmozgalmi adatokat is kedvezőbbek. A heveny fertőző betegségek közül csupán a hasiagymáz emelkedett, míg a többi bántalmak csak néhány esetben mutatkoztak; ugyanis hasiagymáz 15 betegülés, 1 halálzással, a ronszó toroklob 6 betegülés, 2 halálzással, vörheny 1, és kanyaró 5 esetben, halálzás nélkül fordult elő.

Uralkodó kór az emésztő szervek bántalmái, nevezetesen: a gyomor- és bélhurut volt és 21 esetben okozott halált.

A gyermekkorházban július folyamán 223 bejáró és 57 fekvő, a Szent László járványkorházban pedig 2 beteg volt gyógykezelés alatt.

Született 72 fiú, 76 leány, összesen 148 gyermek.

Elhalt 60 fi, 65 nő, összesen 125 egyén. A szaporodás általában 23, az idegen halálesetek levonásával pedig 51 főnyi. Elhaltak városrészek szerint: Ujvároson 32, Olasziban 25, Váralja-Velence és Csillagvároson 24, a kórházakban 44.

Hét éven aluli gyermek 40 halt el. Szegegy beteg 405 gyógykezelést az orsz. betegápolási alap terhére. Dajkaságban volt 378 gyermek.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt.

Lopás 55, súlyos testisértés 2, könnyű testi sértés 7, hamis pénz forgalomba hozása 2, csalás 4, sikkasztás 6, hatóság elleni erőszak 2, közszemérem elleni vétség 1 és párviadal 2 esetben volt bejelentve.

A nyomozás 50 esetben sikeres, 31 esetben sikertelen volt.

Nyomozás teljesített még: a kir. ügyészség elrendelésére 52, más hatóságok megkezdésére 62 esetben.

Letartóztatva volt 78 egyén, akik közül a kir. bírósághoz átkísített 25, eltoloncoltatott 53.

Kibágási feljelentés 175 esetben tettett.

Külföldre szóló utlevél július hó folyamán 19 adatott ki, ezek közül 11 Európába 8 pedig Amerikába szól.

Az Amerikába vándoroltak között volt: ipari munkás 4, napszámos 1, házi cseléd 1, magánzó 2. A kivándorlás célja volt: 6 esetben munkakeresés, 2 esetben rokonok felkeresése.

A lefolyt július hónapban 2 öngyilkosság történt.

A közadók július havi bevételi eredménye 42349 K 96 fillérrel több volt, mint az elmúlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

kincstári adóiban	50953 K 32 f.
kamatban	472 » 84 »
betegápolási pótdóiban	3183 » 62 »
kamatban	16 » 94 »
hadmentességi díjban	104 » 40 »
kamatban	4 » 49 »
iparkamarai illeték	803 » — »
házasági adó	22 » 66 »
fegyveradó	12 » — »
gazd. munkás pénzt. díj	13 » 20 »
mely összegek a királyi adóhivatalba szállítat-	
tak át.	

nem csak az illetőnek az én gyáramból kikerült másolatával, akkor aztán ezek a kételkedők is megadták magukat.

Miután pedig alkalmazottaim kivétel nélkül diszkrét, odaadó, finom érzésű emberek s miután ügyfeleim, akik kivétel nélkül a társadalom legkiválóbb osztályaihoz tartoznak, szolgálataimat értékük szerint méltatják, megelégedéssel mondhatom, hogy az üzlet menetével nagyon meg vagyok elégedve.

— Szabad tudnom, hogy miként állítja ön elő úgynevezett gyártmányait?

— Hogyan állítom elő őket? Hát az igen egyszerű. Mondjuk, hogy valami új üzletfél fordul hozzám és megrendeli a hasonmását. Az illető természetesen mindig nagyon gazdag ember, akinek a társadalmi pozíciója is megvan már alkotva, vagy aki éppen azon a ponton van, hogy a társasággal elismertesse magát. Ön ért engem, ugyebár? Az illető mindenestre abban a helyzetben van, hogy vagy általános közfigyelem tárgya már, vagy pedig most kezd ráterelődni az emberek figyelmé. Kötelessége tehát mutatni magát. Ki kell kocsiznia, társaságban kell járnia, házon kívül ebédelnie és a többi, már ahogy az mindig lenni szokott. Mert az általános feltölgés szerint ez az egyedüli módja annak, hogy valaki legyen valamivé a társaságban. Hogy ez igazán így is van-e, az más kérdés; bizonyos azonban az, hogy az embernek nagy része így hiszi és az is bizonyos, hogy aki így kénytelen élni, hátráltatja önmagát a munkájában és az egészségét is elég gyakran tönkreteszi vele.

Lassankint tehát önként beáll a hasonmás

beszerzésének szüksége. Az illető személyiség akkor hozzám fordul és én összehozom őt valamelyik művészemmel, aki alakra egészen és arcra legalább valamennyire hasonlít hozzá. Ha véletlenül nem volna készenlétben ilyen ember, akkor kutatok, keresek, amíg találok és beszerezem minden áldozat árán.

Két hónap alatt alkalmazottam apróra megfigyelheti a megrendelőt és beletanulhat minden külső sajátoságaiba. Elsajátítja a modorát, gesztusait, rigolyáit, apró gyöngeségeit és szokásait, szóval egészen kialakul. Azt talán még mondanom sem kell, hogy ugyanugy öltözkedik, mint mintaképe. Az arc külsőségeit aztán rendbehozza a kozmetika művészete és a fodrász.

A harmadik hónap végén a hasonmás tökéletesen és pompásan reprezentálja ügyfeletem a nyilvános ünnepélyeken, házasságoknál, temetéseken, diszebed alkalmával, sőt még hivatalos ténykedéseknél is, míg az eredeti, az igazi, X, vagy Y nyugodtan dolgozik irodájában, vagy pihen otthon a kandelója mellett hálóköntösében és papucsában.

— Oh igazán bámulatraméltó, uram.

— Oh! Hiszen ez még nem minden. Ez a példány még az intim érintkezés és a személyes üzleti élet számára nem való. Ez még, hogy úgy mondjam, nyers. Én képes vagyok uram, bárkinek legtökéletesebb hasonmását is megalkotni, amelyik aztán a magánhasználatra is alkalmazható. Az ilyen tökéletesebb példányok megalkotására azonban idő kell és sok, igen sok pénz. Az eredmény azonban aztán tökéletes.

Vannak ügyfeleim, akik a saját személyük számára állandó, külön hasonmást tartanak. Ezek aztán olyan tökéletesek, hogy én magam sem vagyok képes őket eredetijöktől megkülönböztetni. Igazán mondhatom önnek uram, minden öndicséret nélkül, hogy meglepő eredményeket értem el már ezen a téren.

— No jó, uram, a külső, azt értem... De a hang? A hang?

— Ah, a hang? Hát ebben csakugyan igaza van önnek uram. A hang utánzása képezi a legnehezebb feladatot. Szerencsére azonban, gondos munka árán a hangot éppen úgy lehet kändözni, másolni, mint az arcot, sőt még a szellemet, a belső lelki világot, az igazi egyéniséget is utánózni lehet. Az én számomra nincsen akadály, lehetetlenség. Én mindent szállítok: tudóst, művészt, politikust, író, szóval mindent. Lásza, nekem már volt alkalmam rá, hogy egy hölgynek a férj megbizásából az ura hasonmását szállítsam. A férj ránt ugyanis egy kicsit a hölgyre, vagy talán egy kis kalandra vágyott, a felesége előtt azonban meg akarta óvni férji hűségének látszatát.

Egy más ízben egy híres nőhódítónak szállítottam a hasonmását, aki egy kicsit beletáradt a dicsőségbe és pihenni akart, de birnevét fenn akarta tartani. Megmutatom, ha kívánja, az illető elismerő levelét, hogy mennyire bevált a szállított utánzat...

Mondhatom uram, hogy soha, egy esetben sem történt tévedés, kellemetlenség vagy indiszkrécio. Alkalmazottaim egytől-egyig mind kiváló erők. Gondolja meg uram, hogy én koronás főeknek is szállítok...

Városi adóban	18787 K 52 f.
vizdíjban	5798 „ 38 „
tvhat. utadóban	2989 „ 80 „
kamatban	— „ 14 „

folyt be. A behajtás folyamatban van.

A jelentést, a szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt, tudomásul vették.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint június hóban egyenes állami adóban 25,000 koronát fizettek be Nagyvárad város adópénztáránál. Ez évben január 1-től június végéig 63000 korona egyenes állami adó folyt be, tehát tekintélyes összeggel nagyobb, mint az elmúlt év hason időszakában. Tudomásul vették.

Beterjesztette a polgármester Nagyvárad város közuti alapjának 1907. és 1908. évi költségelőirányzatait. E szerint az utadó a két évben is 10 százalék lesz. A költségvetés adatai szerint a közel jövőben nincs kilátás, hogy a közuti alapról a harmadik vashidat fel lehessen építeni, miért is a polgármester javasolta, hogy tekintettel ama körülményre, miszerint a harmadik vashidra úgy kösforgalmi, mint hadászati szempontból is nagy szükség van, a közigazgatási bizottság feliratban megfelelő államsegélyt kérjen a harmadik vashid építésére.

A közigazgatási bizottság a költségelőirányzatot elfogadta s elhatározta, hogy a polgármester javaslata értelmében feliratot intéz a miniszterhez az államsegély megadása iránt.

A tárgysorozatba felvett apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Az orosz forrongás.

A szociáldemokraták mértéktelen izgatása megtermé átkos gyümölcsét Oroszországban. Egész helyőrségek láznak fel s a hadvezetőségnek a legnagyobb eréllyel kellett fellépnie, hogy a lázadást elfojtsa, ami végre sikerült is. Ujabb távirataink már a hadseregben újból kitört forrongás megszűnéséről rendre beszámolnak.

Ezekre a forrongó mozgalmakra különben számíthatott az orosz kormány, s nincs is kilátása rá, hogy a jövőben ne ismétlődjenek mindaddig, míg a forradalmi szerve-

zet féktelenkedését teljes eréllyel le nem szereli.

A cári birodalomban különben egyre jobban helyreáll a nyugalom, a békepárt akciója támogatja a kormány törekvéseit és jó hatással van a kedélyekre.

Stolypin miniszterelnök már meg is alakította kabinetjét s így a konszolidált állapotok megteremtéséhez egész munkaerejével hozzáfoghat.

Távirataink:

Katonai zendülés Sveaborgban.

Hamburg, aug. 2. A Hamburger Nachrichten jelenti Pétervárról: Sveaborgban eddig több mint hatszáz halottat számláltak. Az ottani erődből elmenekült emberek azt beszélik, hogy a felkelők egy adott jelre az összes tiszteket felkoncolták.

A kormányhű csapatok és a felkelők közt gyilkos csata fejlődött ki. A felkelők 18 ágyut hatalmukba kerítettek és ezekből lőttek a kormány csapataira. A vörös gárda parancsnoka, Koch százados a harcban súlyosan megsebesült, mire elfogták.

A katonai hatóság a felkelőkkel rendes hadviselő fél módjára tárgyaltak és nagy engedményeket ajánlottak fel nekik, ha a fegyvert leteszik. A forradalmárok ezt az ajánlatot visszautasították.

Helsingfors, aug. 2. A Viaborg-erődítmenynyel ismét helyreállt az összeköttetés. A zendülés azzal kezdődött, hogy az aknacsapatok meglegedetlenségüknek adtak kifejezést. A mozgalomhoz csatlakozott a vártüzérségnek jelentékeny része is, midőn az őrség megerősítésére két század érkezett a városba. A zendülők a közelben lévő három megerősített szigetre vonultak vissza, ahonnan éjjel tüzeltek a várra, amit az ott lévő őrség viszonzott. Tegnap csökkent a tüzelés.

Az összeköttetést az erődítéssel azonban megszakították. Éjfél után fél 3 órakor ismét

megkezdődött a tüzelés, amely megszakítással reggelig tartott.

Az asszonyokat és gyermekeket gőzhajók az erődből a városba szállították. Az általános helyzet egyelőre változatlan. A védőőrség számát szaporították. Az zendülők ellen küzdők csak csak csekély veszteséget szenvedtek, míg a zendülők halottainak száma igen nagy.

London, aug. 2. A Dail Mail jelentése szerint a Sveaborg körül levő erősségekben támadt lázadás tegnap késő éjszaka megszűnt. A felkelők fehér zászlót tűztek ki, mire az ágyuzás nyomban megszűnt.

A helsingforsi események.

Helsingfors, aug. 1. A munkások és a vörös gárda által tervezett sztrájk nem sikerült. Csak nagyon kis részre szorítkozott. A városban még nem állott helyre a rend. Külsőleg teljesen normálisnak látszik a város. A nap folyamán újabb csapatokat várnak. Az igazságügyi hatóságok várfogságot kérnek 11 polgári egyénre, kiket a zavargások elnyomása alkalmával a kikötőben fegyveresen letartóztattak. Bünvádi feljelentést azon személyek ellen tesznek, a kik a táviróvonalat avagy a vasuti vonalat megsértették avagy erőszakkal mozdonyt vasuti kocsit kerítettek hatalmukba. Éjjel a vasuti vonalat több helyütt megrongálták. A tegnapi pétervári futárt és postavonatot feltartóztatták. A megrongált vasuti vonal egy részét katonaság őrizete alatt helyreállították. A városban hajóraj érkezését várják.

Helsingfors, aug. 2. Éjjel a kórházban meghalt De Livron, a Finn cirkáló kormányosa, ki tegnap a zendülők tüzelése közben lerántotta az ezek által feltűzött vörös lobogót és közben megsebesült. A tüzéség újra ágyuzni kezdte az erődöt. A sebesülteket a városba szállították. A vár helyőrségét gyalogsággal erősítették. A városban a vörös gárda mozgolódik.

Helsingfors, aug. 2. Este 7 órakor a Cezarevics és a Bogatir páncélosok megkezdtek a felkelők által megszállott erődök bombázását. Az erődökről kezdetben viszonyozták a tüzelést, azonban 9 órakor beszüntették. A szigetekről számos gályát láttak eltávozni.

Páris, aug. 2. Az itteni lapok a finnországi mozgalmat illetőleg végtelenül nagy tartózkodást tanúsítanak. Csak a Matin jelenti, hogy Harzenstein volt duma képviselő gyilkosát Nishiakim csendőr személyében a finn autonóm hatóságot letartóztatták.

Terijoki (Finnország), aug. 2. A kadetpárt összes vezetői tegnap ideérkeztek. Herzensteint Moszkvában fogják eltemetni. Hír szerint a gyilkosságot az anarkia ellen küzdő szövetségek parancsára követték el. Két embert gyanusítanak a tett elkövetésével. Az állomáson levő csendőrt, akit a gyanúsított személyekkel többször együtt láttak, részesség gyanúja alapján letartóztatták.

Königsberg, aug. 2. Helzingsdorfból jelentik: A szveaborogi események hatása alatt a helzingsdorfi helyőrség újra fellázadt. A csapatok megtagadták az engedelmisséget és vonakodtak a tisztek rendeletére a kaszárnnyából kivonulni.

Merénylet Pobjedonoszev ellen.

Pétervár, aug. 2. A Nov. Vremja jelenti, hogy Pobjedonoszev a szent szinodus volt főprokuratora a napokban névtelen levelet kapott, amelyben közlik vele, hogy a forradalmi szocialista párt végrehajtó bizottsága halálra ítélte és az ítéletet már legközelebb végrehajtják.

A főpostahivatal megszállása.

Pétervár, aug. 2. A főpostahivatalt ma éjjel csapatok szállták meg.

— Mit? . . . Hogyan? . . .
— Nos, mit csodálkozik ezen? Hiszen ez természetes. Vagy azt hiszi talán, hogy az angol király személyesen volt a minap Kopenhágában? Azt hiszi, hogy például Oroszországban? . . . Na de ezt hagyjuk . . . Diplomáciai ügy . . . Jegyezze meg azonban uram, hogy én az egész világ számára szállítok és így senki sem tudhatja, hogy kivel beszél tulajdonképpen.

— És nem akadt önnek még konkurrens?

— De igen. Egyetlen egyszer. Egyik emberem, aki be volt avatva az üzlet minden ágazatába és titkaiba, kísérletet tett rá, hogy konkurrenciát csináljon nekem. Talán sikerült volna is a kísérlet, ha nem veszem az ügyet magam a kezembe. Így azonban az én emberemet három nap múlva egy büntény alapos gyanúja miatt letartóztatták és pár hét múlva el is ítélték. Nagyon sok volt ellene a terhelő bizonyíték. Legalább husz ember látta őt a büntett színhelyén.

— És a büntetés? . . .

— Na, természetesen a villamos szék! En csak alapos munkát végzek. Azóta aztán nyugalom is van.

De hát az nem történt meg még, hogy valamelyik alkalmazottja igazán elfoglalta volna az általa utánzott személyiség helyét? Mondjuk például, hogy egyszerűen eltenné láb alól . . .

— Az én tudomásom szerint ilyen eset még nem fordult elő. A megtörtént ugyan már, hogy két-három alkalmazottam egészen elmaradt, sőt hosszabb idő óta még csak nem is irnak nekem, és ugyanazon idő óta némi változás is észlelhető egyik-másik koronás fő vagy

miniszter politikájában . . . De hát ehhez sem nekem, sem másnak semmi köze sincsen. En nem is keresem az összefüggést, mert nekem minden hónapban megjön a havijárulékom és rám nézve csak ez fontos.

Kezdem magamat igen kellemetlenül érezni az én barátomnál, azért tehát sietve ajánltam magamat.

— Isten önnel.

— Isten önnel uram!

Már az ajtóban voltam, mikor valaki egyszerre a saját hangomon szólt utanam.

— Legyen mielőbb ismét szerencsém!

Hirtelen megfordultam és majd a szívem verése állott el rémületemben.

Saját magammal állottam szemközt . . .

Minden hajszál égne meredt a fejemen, mikor az a másik én odajött hozzám és mosolygva kezét szorított velem. Egy pár udvarias szót is szólt, aztán ruganyos léptekkel átment a másik szobába.

Az igazgató hangja térített magamhoz.

— Egy kis mutatványt akartam önnek adni vállalatom művészi készségéről, engedjen meg azonban, hogy csak kezdetleges dolgot láthattott, de az idő is rövid volt hozzá, meg aztán az emberem is új, csak kezdő még. Gyakorlottság alkalmazottaim ma el vannak foglalva, a nemw-yorki milliomas Klub estélyi rendez . . .

Ezek után égni kezdett a föld a talpaim alatt. A homlokomat kiverte a hideg veríték. Bucsuztam és futottam ki a szabad levegőre ennek az embernek a közelebből.

Stolypin kormánya.

London, aug. 1. Stolypinnak sikerült kormányát megalakítani. Heyden gróf átveszi a kincstári hivatalt, Gucskov a kereskedelmi és Loov a földművelési tárcát. Ezenkívül az igazságügyi és közoktatásügyi tárcának Konj ismert ügyvédet, illetve Inopradov tanárt nyerte meg.

Zendülő katonák.

Tiflisz, aug. 2. Julius 30-án Daslagar helységben az ott táborozó Samur gyalogezred öt századában zendülés ütött ki. Az ezredparancsnokot, a zászlóaljparancsnokot és két másik tisztet, valamint az ezredlelkészt megölték. Groszniből csapatok indultak a zendülés elnyomására. Innen a negyedik lövészzászlóalj indult oda.

Tiflisz, aug. 1. A 83. Samur-ezred kilenc századában zendülés ütött ki. Amikor a kozákok megérkeztek, a zendülők megadták magukat és kiszolgáltatták a négy főcinkost. Az ezrednek tisztjei és többi katonái táviratilag arra kérték az alkirályt, hogy engedje meg, hogy a zendülést elnyomhassák. Tifliszből a 4. lövészzászlóaljon kívül gyorstüzelő ágyúteg is indult el. Baslagarral helyreállították a távirati összeköttetést.

A Llivadiai kastély égése.

Pétervár, aug. 2. A Llivadiai kastély égéséről szóló híreket alaptalanoknak mondják. Tény csak az, hogy néhány nappal ezelőtt a kastélyhoz tartozó istálló leégett.

Meggyilkolt tábornok.

Varsó, augusztus 2. Varsóból jelentik: Oranow tábornokot, a kerületi főparancsnokot, tegnap a forradalmi szociálisták a nyílt mezőn megtámadták és megölték. A kisérletben volt két rendőrt is meggyilkoltak.

A moszkvai helyőrség zendülése.

Moszkva, aug. 2. Moszkvából jelentik: A duma felosztása hírére az ottani helyőrség zendülésbe tört ki, a parancsnokot, az összes tiszteket és a lelkészt elfogta és legyilkolta a hatalmat magához ragadta.

Villamos vasut a fürdőkbe.

— A tanács huza-vonája. —

Nagyvárad és a fürdők közötti forgalmat, különösen a nagyon célszerűtlen menetrend beosztása miatt, nem elégíti ki az államvasut s a közönség és a fürdők bérleti egyaránt érzik a hiányos közlekedés hátrányait. Mindenki azt hitte, hogy a villamos vasut társaság kiépíti a fürdőkbe is a villamos vasutat, hiszen a szerződésbe ezért vették be, hogy a központtól bármely irányban 10 kilométer körzeten belül kiépítheti a villamos vasutat. A társaság azonban nem akarja a fürdővonalat sem most, sem a közel jövőben kiépíteni.

Egy fél éve körülbelül, hogy *Hankovits* Ferenc gyógyszerész és *Komzsik* Alajos fürdőbérleti engedélyt kértek a város és fürdők között építendő villamos vasutra.

A kérelmet véleményezés céljából leküldte a miniszter Nagyvárad városához. A tanács intézkedéséből meghallgatták a villamos részvénytársaságot, hogy nincsen-e kifogása a vasuti engedély kiadása ellen, amire a társaság azon választ adta, hogy *semmi kifogása* nincsen, ha *Hankovits* Ferenc és *Komzsik* Alajos megkapják az engedélyt és kiépítik a fürdőkbe a villamos vasutat.

Eddig rendben volna a dolog, de ezután következik a titkos rugók működése.

A város, ahelyett, hogy a város közönsége érdekében is, mielőbb megtette volna a jelentését, huzta halasztotta a dolgot, míg a miniszter erélyes leiratban megsürgette a jelentést.

De még ez sem volt elég a miniszterrel is packázó városházi felfang előtt, hanem próbálták megkerülni a dolgot, a konkurrens pályázó érdekében s olyan jelentést küldtek a miniszterhez, hogy a dolog érdemére nézve nem nyilatkozhat a város, mert nem tudja minő vonalakat és hol akarnak a kérvényezők Nagyváradon építeni; nem ütközik-e az össze a villamos vasutnak biztosított jogokkal. Azt gondolták, hogy ezzel elintézték az ügyet.

Csak hogy rosszul számítottak, mert a miniszteriumban, amint a következmények mutatják, átláttak a dolgon s csakhamar megérkezett a miniszter leirata, *Hankovits* Ferenc és *Komzsik* Alajos azon kérelmével, amelyben kimutatják, hogy a fürdőkbe vezető villamos vasut Nagyváradon a *Gilányi* utcán levő *Pecehídtől* akarják kiépíteni, tehát olyan területet nem érintenek, amelyre a nagyváradi villamos vasutnak engedménye, tehát joga is volna. Amidőn a fürdőkbe vezető vasutra előmunkálatot kér *Hankovits* és *Komzsik*, ez Nagyváradot csak annyiban érdekli, hogy a *Pecehídtől* a vámházig építenének *Nagyváradon* villamos vasutat. Ezen újabb kérelmet sürgős jelentés kíséretében mielőbb kéri a miniszter visszaküldeni.

Igy azután elesik az a kifogás, a mit a város előbbi jelentésében felhozott a dolog elhalasztására.

Ha a dolgot egész részleteiben nem ismerünk, csodálkozunk az eljárás; így azonban megbotránkozunk, hogy mikor a törvényhatóság leiratban kéri, miszerint a közönség érdekében a fürdőkbe irányuló forgalom megkönnyíttessék, akkor a kínálkozó alkalom elé a tanács akadályokat gördít.

Mindig azon sopánkodnak, hogy a villamos telep üzeme s az áram azért drága, mert nincsen elég nappali fogyasztó s mikor kilátás van rá, hogy egy újabb nagyfogyasztót biztosítsanak a telepnek, azt nem igyekeznek elősegíteni, hanem utját állják.

Ilyen is csak Nagyváradon történhetik meg.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni szíveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Porciunkula-búcsú.** Tegnap volt a nagyváradi szent Ferenc-rendi, kapucinus atyák templomában az ugynevezett Porciunkula-búcsú. Szép ünnepély volt. Sokan járultak a szentségekhez. Féliz órakor *P. Kledorfer* Lambert, helyettes házfőnök tartott hatásos szónoklatot a csinos kis templomban egybegyűlt hallgatóknak. Utána a szent mise-áldozatot *Palotay* László, pápai praelatus, apátkanonok mutatta be a segédkező papság szép számu asszisztenciája mellett. Ebédre a pontifikáló főpap, a segédkező papság és dr *Vucskics* Gyula, Ke-

lemen Kálmán, Kovács Dénes, Padala Pál voltak hivatalosak.

* **A hivatalos lap** tegnapi száma *Felhalassy* honvédelmi miniszternek az ösztör-vényhatóságokhoz intézett rendeletét közli, a mely szerint a folyó évi augusztus hónapban az eddigi szokástól eltérőleg nem egy, hanem két katonai felülvizsgálat tartandó és pedig augusztus 16-án és 27-én.

* **Kedves jelenet az udvari ebéden.** Ischliből jelentik: Kedves és érdekes incidens történt tegnap az udvari ebéd alkalmával. *Gizella* hercegnő, a király legidősebb leánya eldicsekedett *Wekerlénék*, hogy fia, az ott jelenlevő *György* bajor herceg milyen jártas a történelemben és kérte őt, hogy intézzon fiához kérdést. *Wekerle György* hercegtől azt kérdezte, hogy mikor volt a magyarok és bajorok találkozásának először, mire a herceg pontosan megfelelt: 892-ben, mikor *Arnulf* bajor herceg segítségül hívta Árpád fejedelmet Szvatopluk cseh király ellen. A választ a király is hallotta és igen meg volt elégedve.

* **Jogtalan helypénzszedés.** A vám-szedés ellen ismét panasz van. Dacára, hogy a miniszter határozottan eltiltotta, a vámso-rompóknál még mindig szednek piaci helypénzeket is, a vámon kívül, holott helypénzt csak azok tartoznak fizetni, akik a piacon árulnak. Moga Károly, Boros Györgyné, Dénes Györgyné, Stocker Mihályné és Szakó Jánosné peceszlősi lakosok nevében dr *Práter* Pál ügyvéd panaszt adott be a városhoz, hogy ezektől az elárúsítóktól az aprómarhák után vámot és piaci helypénzt szedtek a vámso-rompónál. Csatolja a 3—4 koronákról kiadott vámjegyeket is. Hivatkozik arra, hogy az új szabályrendelet még nincs jóváhagyva s így az aprómarhák után jogtalanul szedték a díjakat. Kéri, hogy ezen törvénytelen eljárást szüntessék be.

* **A marsalai ezer.** Egy nápolyi lap érdekes leleplezést közöl, amelyet az egész olasz sajtó nagy felháborodással tárgyal. A lap állítása szerint ugyanis a »marsalai ezer«, amely elnevezés alatt Garibaldi 1072 önkéntesét értették, annyira megnövekedett, hogy ma már 40,000 tagot számlál. Minthogy az ezerhez való tartozása nyugdíjjal jár, az állam nagy összegeket pazarol teljesen érdemetlen emberekre. Igazi Garibaldista önkéntes már csak 233 él, köztük *Türr* István és *Cansio* István tábornok, Garibaldi veje.

* **A marosvásárhelyi sikkasztás.** Gerely Árpád marosvásárhelyi államvasuti pénztárost, akinek sikkasztásáról már hírt adtunk, a segesvári határban letartóztatták. Az elsikkasztott pénzt megtalálták nála. Gerely előkelő szerepet játszott Marosvásárhely társadalmi életében és senki sem tudta róla, hogy a rábizott hivatalos pénzeket hűtlenül kezeli. Sőt ellenkezőleg: kitűnően gazdálkodó, takarékos, jó-módu embernek ismerték, aki családjára való tekintettel nem érte be hivatali fizetésével, hanem serényen munkálkodott más tereken is, üzleteket kötött, vett és eladott s mindenki azt hitte: eredménynyel. Most kiderült ennek az ellenkezője. A szőkevény sikkasztót Marosvásárhelyre viszik és megindítják ellene az eljárást.

* **A mentők működése.** A nagyváradi mentőosztály az elmúlt július hónapban is dicséretes eredményt fejtett ki. 12 balesetnél, 12 hirtelen rosszullet és betegedésnél, 2 halálesetnél, 1 öngyilkosságnál működött közre s 24 esetben teljesített betegszállítást. Fennállása óta (1904. okt. 15.) 811 esetben vonult ki s nyújtott segítyt.

* **Az italmérési illeték** ellen az illető mérőknek joguk van felszólalni, ha a reájuk kivetett illetéket túlmagasnak tartják s a felszólalást az indokok mérlegelése alapján egy bizottság állapítja meg. A bizottság eddigi elnöke: Mihály Adolf ezen tisztségéről lemondott s a közigazgatási bizottság tegnapi ülésében a Nagyvárad város területén működő italmérési illetékek felszólamlási bizottságába elnökül *Frankó Endrét*, helyettes elnökül *Sulyók Istvánt* választotta meg.

* **Más követetést kérnek.** A város a Szabadság-utcát köröskővel akarja burkoltatni, az ottani lakosoknak azonban előre borsózik a hátuk attól a tyukszemőzöntől, amelyre a köröskő járdánál bizton számíthatnak. Ezért kérelmet intéztek a városhoz, hogy a Boöthy Ödön-utcából átvezető Szabadság utca járdáját ne köröskővel, hanem kockakővel burkoltassák, vagy legalább homokjárdát készíttessen.

* **A kertek locsolása ellen.** A nagy meleg az állandó szárazság s az ezzel természetesen fellépett nagymérvű vízfogyasztás folytán a városi vízmű tartályában oly annyira megcsappant a vízkészlet, hogy hasonló méretű fogyasztás mellett a vízmű elegendő vizet nem szolgáltat. S mert félő, hogy ilyen viszonyok között a vízvezeték üzemben zavar, sőt szünet állhat be, s így a város közönsége a legnagyobb hőségben esetleg ivóvíz nélkül maradhat, e veszedelem kiküldése céljából a kertek, udvarok és ház előtti járdáknak vízvezetékkel való locsolását a legszigorúbban megtiltotta a városi tanács. A rendőrség közgeivel ellenőrizni fogja a vízfogyasztást s a vízpazarlók ellen a legnagyobb szigorral jár el.

* **A brádi bányászok sztrájkja.** Déváról jelentik: A brádi bányászok sztrájkja szünetel. A munka a bányaművekben rendben folyik. *Bornémiszsa* Lipót báró főispán közbelépésére az igazgatóság ígéretet tett, hogy a bányászok kívánalmait tanulmányozás tárgyává fogja tenni. A sztrájkban részt nem vett munkásokat az igazgatóság avval jutalmazta meg, hogy fizetésüket 10 százalékkal fel-emelte.

* **A cukrászdák és a rendőrség.** A rendőrfelügyeleti díjak ellen már régen küzdenek a vendéglősök, korcsmárosok és kávéosok, mert az érzékeny terhet ró rájuk. Most a cukrászdák kéri, hogy a cukrászdákat mentse fel a város a rendőrfelügyeleti díjak alól. Ez a kérelem mindaddig, míg a vendéglőkön beveszik a díjat, általánosságban nem indokolt, mert vannak olyan »cukrászdák«, amelyekben jobban elkél a rendőri felügyelet, mint sok vendéglőben, viszont vannak olyan szolid cukrászdák, amelyek inkább hasonlítanak a nagyobb kereskedésekhez s nem éjjeli tanyák, hanem este bezárnak s nappal is minden mulatozást kizárnak. Ezekre igazán érthetetlen a rendőrfelügyeleti díj kiszabása.

* **Botrányos állapotok Katonavároson.** A napokban megemlékeztünk röviden egyes mizerabilis állapotokról, melyek a katonavárosi közegészségügyét és ezzel kapcsolatosan városunk közegészségügyét veszélyeztetik. Emeltük, hogy a főkapitány oly rendeletet adott ki, mely csak elősegíti a közegészségügy veszélyeit. A vársánc hatalmas gödreiről van szó, melybe a szennyvizek összegyülemlekednek és elpárologva a levegőt megfertőzik. A főkapitány erre vonatkozólag azt a rendeletet adta ki, hogy a vársánc körüli lakók kötelesek tartályokat tartani udvarukban, melybe a szennyvizet öntik. Ez intézkedés nem praktikus. Ez ugyanis csak szétbontása azoknak a hatalmas gödröknek és kisebb részbeni elhelyezése az udvarokba, tehát közvetlenebb megfertőzése a levegőnek.

Azonban eltekintve ettől, az udvarokba összegyűjtött vizet egy vagy több napi elpárologás után hova fogja önteni a lakó? Vagy éjjel a vársánci gödörbe, vagy pedig az utcát locsolja vele, mert azt a sok vizet bizony nem hordja onnan ki senki a Körözsbe. Ismerve az ottani helyi viszonyokat, melyek épenséggel nem kultur városban, de egy kínai város külterületén sem találhatók fel rosszabb állapotban, oly szennyes, valósággal szemétdombok diszlenek az udvar közepén. Az a kellemetlen levegő, mely azt a városrészt uralja, igazi bacilus melegágy, melyben a szennyvíz elpárologásából származó millió meg millió bacilus bámulatos gyorsasággal szaporodik. Nem a víztartályokkal, hanem a csatornázással lehet csak megszüntetni ezeket a gyökeres hibákat. Különben erre vonatkozólag az érdekelt lakosság kérelemmel fog járulni a városhoz, hogy a közérdekű ügy minél hamarabb megoldást nyerjen. A főkapitány rendelete ellen pedig felebezést fognak beadni, mivel a jelenlegi határozat a fenti okoknál fogva nem alkalmazható.

* **A vakokat összeírják.** A vakok budapesti intézetének igazgatósága statisztikát fog összeállítani az egész országban levő vakokról. Most az igazgatóság kérelmet intézett a törvényhatóságokhoz, hogy e munkájában legyenek segítségére és támogatásukkal a legpontosabb statisztika elkészítését érhesék el.

* **A zsidó hitközségek alapszabályai.** Az utóbbi időben igen sok zsidó anya- valamint fiók hitközség és imaház, valamint egyesület alakult, de az alapszabályukat csak a régi minta szerint készítették. Tekintettel arra, hogy különösen az utóbbi tíz év alatt törvényeink módosításai valamint rendeletek által lényeges változások állottak be különösen a tanügyi vonatkozású részekben, a miniszter most elrendeli, hogy minden hitközség alapszabályait az illetékes törvényhatóság szedje be és azokat a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjessze föl. A felküldött alapszabályokat a miniszter át fogja vizsgálni és az esetleges hiányokat pótolni fogja.

* **30 év a szürke akták közt.** Biharvármegye árvaszéki irattárnoka, *Magyary Gyula* most töltötte be a megyénél eltöltött szolgálatának harmincadik évét. A régi nemesi családból származott hivatalfőnök, kit az egész vármegye területén tisztelnek és becsülnek, a hosszú évszoroszatok alatt teljes odaadással és lelkiismeretességgel vezette hivatalát. Most szoros családi és meghitt baráti körében jubilál csendesen és bizonyos meghatottsággal néz vissza a szürke akták közt eltöltött 30 évre, mely néha kissé komor is volt, de legtöbbször vig és jól eső büszkeséggel vallja be magának, hogy hivatását egyszerű tisztta megelégedett lelkiismeretességgel töltötte be.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Ermihályfalvai tudósítónk ismét veszteségről tesz jelentést. Tegnap délelőtt egy gyanús kőbori kutya *Kincses Sándor* és *Holszmann Károly* egyéneket megtámadta és megmarta. A kutyát lebunkózták és a megejtett vizsgálat során a veszteséget megállapították. A két megmárt egyént a Pasteur intézetbe szállították. A megfertőzött község területére 40 napi ebzárlatot rendelt a járási főszolgabíró.

* **A belényesi fuvarosok zsarolása.** A kies fekvésű gyógyfürdőbe Biharfüredre a beállott nyári évad alkalmával igen sok kiránduló akad. Az ilyen kirándulókat a belényesi fuvarosok valósággal megzsarolják. Az utóbbi időben nagyon sokan panaszt emeltek a belényesi főszolgabírónál, hogy e fuvaros mizériákon segítsen, mert ha ez tovább is így fog tartani a szép lendületet vett fürdői élet tönkre fog jutni a nehézségekbe ütköző megközelítése miatt. A fuvarosok e méltánytalan

követeléseit nem csak a fürdő érdekeit, hanem a vidék forgalmát is megcsorbitják. E panaszokra a főszolgabíró tegnap átiratot intézett a megye alispánjához, hogy a fuvarosok béreit szabályban állapítsa meg, mivel eddig a fürdő, hogy kívül esett Belényes területén, a belényesi fuvardíjszabályok ott nem állnak fenn, hanem a kocsis annyit követel, amennyit akar és így valósággal zsarolásnak van kitéve a közönség. Az alispán rövid időn belül intézkedni fog, hogy a mizériák mihamarabb meglegyenek szüntetve.

* **A bíró a falu legokosabb embere.** A pénzügyigazgatóság irattára vasajtós. Ezt előre csak tájékoztató jellegűen jelezzük. Beállt a pénzügyigazgatási palota második emeletén egyik hivatalnokhoz valamelyik falu bíróját, reggel 9 órakor.

— Ezt az írást szeretném látni, mondja a bíró egy írat számát nyújtva át a hivatalnoknak.

— Menjen kend le a földszintre és ott egy vasajtós szobából hozza fel ide kend az írást — magyarázta nagy odaadással a hivatalnok.

Bíró uram pedig eltévedve a hatalmas épületben, egy melléklépcsőn hosszas bolyongás után lejut az udvarra. Az udvaron raktárak vannak és minden ajtó vasból van. Bíró uram a sok ajtó láttára zavarba jött egy kissé, de hát ő a falu esze és hamar feltalálja magát és sorra nyitogatja az ajtókat.

Nem nyílik egy sem. Fél szemmel fel-fei pislant a második emeletre, miközben dörmögte, hogy:

— Huncut finánc, becsaptál, de én okosabb vagyok — és kereste a nyitott ajtót. Végre egy pincelyuk vasajtájához került a bíró uram és nagyon megörült, mert azt nyitva találta.

De itt meg már az volt a baj, hogy nagyon is sok vasajtó volt, még pedig mind nyitva. No, de még mindig ő a falu bíróját! Megnézi a cédulát, melyen az első szám a következő volt: II. Meg van, finánc, az én eszemem nem jár szul. II.

Ez a jegyző ur óráján kettőt jelent, tehát a második ajtóra van szüksége a fináncnak.

És ezzel letéve a tekintélyes bírói dorongot, a pincelyuk vasajtóját hosszas kinlódás után leemelve, cipelni kezdte felfelé a második emeletre. A hivatalnoknál egyszerre csak, úgy tízenkét óra felé, kinyílik a szoba ajtaja és a bíró uram a vasajtóval együtt a szoba közepére áll:

— Jót hoztam téns ur? — kérdezte a bíró, nagy büszke öntudattal a kiváló ügyességére. Természetes a hatás nem maradt el.

* **Az öreg Bura nótája.** Bura Karcsi édesapja, az öreg Bura József, kinek hegedűje a régi jó időkre sir vissza, nótát írt, melyet megzenésítve a főispánnak ajánlott. A főispán az öreg Bura nótáját elfogadta.

* **Tolvaj csavargók.** Trifa Vaszali sárándi lakos panaszt tett a rendőrségen, hogy folyó évi július hó 30-án délbe betért a Tokaji Flóra kolozsvári utcán levő ételárúüzletébe. Minthogy az ebéd még nem volt készen ledőlt egy padra, ahol rövid idő múlva el is aludt. Nem sok idő múlva felébredt, megebédelvén, eltávozott, mikor a várost jól elhagyta akkor vette észre, hogy kabátja belső zsebébe egy vászon zacskóba kötött katonakönyvének lapjai között elhelyezve volt 720 korona készpénze hiányzik. A bünygyi osztály által folyamatba tett nyomozás melyet Zilahy Antal rendőrségi írnok, továbbá Bot György, Dienes István és Vass Károly rendőrelőőrök teljesítettek sikeres volt. A tetteseket Dehelán Péter rovott multu és Tokay Flóra orgazdaságért már két évi fegyházra büntetett egyének személyében kézrekerítették, a kikként a pénz nagy részét is megtalálták. A tolvajokat a rendőrség letartóztatta.

* **Találtatott.** Berkes Mór helyi lakos dohánytőzsdés bejelenti, hogy a tegnapi nap délelőtt üzleti helyiségében valaki hátrahagyott

egy Weisz Abrahám névre szóló Nagyváradi népbank betéti könyvet, melynek betéti összege 22048 koronánál is nagyobb, ugyanezen névre szóló 76000 koronás biztosítási kötvényt és egy népbank szövetkezeti betéti könyvecskét 24 koronáról. Jelzett okmányokat beszolgáltatja azzal, hogy említették fia István találta meg s szolgáltatta át neki.

TÁVIRATOK.

Királyunk, mint keresztapa.

Budapest, augusztus 2. (Saját. Tud. Táv.) A Münchener Allgemeine Zeitung jelenti, hogy a német trónörökös fiának első keresztatyai tisztét királyunk vállalta el. Érdekes, hogy a jelenlegi trónörökösnek is Ferenc József császár és király a keresztatyja. A német trónörökös keresztelésekor uralkodónkat Károly Lajos főherceg képviselte.

Kossuth üdülése.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután a gyorsvonattal Karlsbadba utazott.

Egy jogi író halála.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. távirata.) Déváról jelentik: Dr Solyomfekete híres jogi és történelmi író, a hunyadmegyei régészeti egyet elnöke ma délután meghalt.

A vezérkari főnök — nagypapa.

Budapest, augusztus 2. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy Beck vezérkari főnök fiának, Bech Frigyes gróf kapitánynak a felesége leánykát szült. Az újszülött keresztelése e hó 5-én lesz.

A macedón kérdés.

London, aug. 2. A macedóniai kérdés tárgyában megindult vita során Grey államtitkár utal arra, hogy mily fontos az európai hatalmak egyetértő eljárása a reformálás menetének biztosítása érdekében.

Angolország mindaddig nem adhatja beleegyezését a vámtelémeléshez, míg nem nyert elegendő biztosítékot arra nézve, hogy a többletet nem pazarolják el, hanem rendszeresen összegyűjtik és a macedóniai reformmunka biztosítására használják fel. Ha az angol kormány feltételeit nem fogadják el, Angolország a vámtelémeléshez nem járulna hozzá, szónok igen válságosnak véli a macedóniai helyzetet. Meg van győződve arról, hogy Törökország ez idő szerinti pénzügyi helyzete olyan, hogyha mielőbb gyökeresen nem reformáltatik, attól kell tartanunk, hogy az egész pénzügyi reformtervezet meghiúsul.

Turistahalál.

Bécs, augusztus 2. (Saját tud. távirata.) Schreiber Atala berlini író és Friedländer Walter berlini diák Ausseeban egy kirándulás alkalmával a hegyről lezuhantak. Az író csonttörést szenvedett, a diák, akit még eddig nem taáltak meg, valószínűleg életét veszítette. A Neue Freie Presse szerint Friedländer holttestét ma megtalálták.

Véres zendülés Boszniában.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Boszniából jelentik, hogy Peina bosnyák községben az adórendszer miatt zendülés ütött ki. A zendülők megtámadták az adószedésnél

közreműködő csendőröket és fegyvereiket elvették. A zendülők 60 csendőrt megöltek. A zendülés miatt az osztrák kormányrendszert okolják.

MULATSÁG.

Háziestély. A Katholikus Legényegylet háziestélye augusztus havában ezuttal nem első vasárnap, hanem második vasárnap, aug. 12-én lesz megtartva az egyet helyiségében.

Igazságszolgáltatás.

Az erzsébetvárosi választás epilógusa.

Amikor a minap Barabás Béla és Eötvös Károly az Erzsébetváros mandátumáért küzdöttek, a választás napján a Barabás-párt rovasára egy ellenpártbeli, ismeretlen tettes olyan kortesfogáshoz nyult, mely felekezeti motívumokat vitt a harcba. Hogy a kortesfogásnak lehetett is valamelyes eredménye: bizonyítja Eötvös győzelme, bár elismerjük, hogy Eötvös-pártjának nem ez volt a legfőbb kortesesszközük arra, hogy jelöltjük győzelmét kierőszakolják. A választók ugyanis a választás napján valami körlevelet kaptak, mást a keresztények s mást az izraelita vallásuk.

A formája pedig az volt a röpiének, mintha Barabásék küldötték volna, de ez csak ravaszkodás volt s tulajdonképpen az ő diszkreditálásukra volt szánva. Látva a célzatot, a Barabás párt megbízásából dr Schaeffer József ügyvéd igazságos címen még aznap följelentést tett a misztifikáló körlevél miatt. A panasz tárgyában már meghozta határozatát a királyi ügyészség, elutasítván a vád képviselőjét, még pedig az okon, hogy annak kitételei az igazságra nem alkalmasak.

Amint tehát ma áll a dolog csak a nyomda eltitkolása ügyében lesz tárgyalás. De lehet, hogy a trick kiegészítőjét mégis kinyomozzák, mert a Barabás-párt jogi képviselője nem nyugszik bele a határozatba s élni fog azzal a jogával, hogy átvesszi a vád képviselőt s a vizsgálat folytatását fogja kérni.

KÖZGAZDASÁG.

A kiállítási bizottság ülése.

A nagyváradi kiállítás végrehajtóbizottsága ülést tartott, melyen jelen voltak: Altnöder Endre, Balogh Kálmán, Brezovay István, Eröss Rezső, Kornstein Hermann, Molnár Lajos, Olasz Elemér, Papp Imre, Tichy Gyula, Wertheimstein Alfréd, Weingartner Andor e. titkár.

Egyleti titkár bejelenti, hogy Telegdi József a végrehajtóbizottság elnöke közbejött akadályok miatt nem jelenthetvén meg, felkéri a végrehajtóbizottság tagjait, miszerint válaszszeretnek maguk közül egy ad hoc elnököt.

A bizottság Eröss Rezsőt választván meg elnökül, felhívta a titkár a tárgyak előterjesztésére.

Előterjesztetett a kiállítás területének módosított beosztása, mely jóváhagyás végett a városi tanácshoz sürgősen beterjeszteni határozatott.

Az építkezésekre vonatkozólag Rimanóczy Kálmán íj. építésszel kötött szerződést jóváhagyta.

A kiállítás területének bevilágítása tárgyában a Nagyváradi városi villamos mű igazgatósága által beterjesztett javaslatot elfogadta.

Köszönettel vette Tóth Mihály főreáliskolai tanárnak Biharmegye közeteinek és ásványainak bemutatására vonatkozó bejelentését.

A vendégek elszállásolása tekintetében a bizottság elhatározta, hogy magánosokat fel fog kérni lakások bérbeadása iránt.

A végrehajtó bizottság elhatározta, hogy földmivélségi miniszterium útján a rovarfajta állomást fölkeri, hogy a mezőgazdaságra, valamint a gyümölcsészetre veszedelmes rovarok élettrajzát mutassa be.

A kiállításra vonatkozó kisebb ügyek elintézése után elnök az ülést berekesztette.

A városi szőlőtelep.

A nagyváradi városi szőlőtelep kimutatása szerint a telep múlt évi kiadása 6821 K. 97 fill. s ezzel szemben a bevétel 7432 K. 49 fill. s így 610 kor. maradvány van. A városi számvétség ezzel szemben más adatokat mutat ki. Szerinte 1906 korona bevétellel szemben 7405 korona kiadás szerepel, mint városi segély s így 5498 K. 68 fill. a deficit. A számvétség megújítja azon régebbi javaslatát, hogy a város szüntesse meg a szőlőtelepet, mert nagyobb bevételre a jövőben sem lehet számítani. A javaslatot Komlóssy József a pénzügyi bizottság elé viszi a tanács intézkedése folytán. Azzal indokolja, hogy ma már a szőlők rendezve vannak s magánosoknak is van szőlőiskolájuk, amikből a szükségletet fedezik. Ezért nem ad már az állam sem segélyt. Ez a városnak sem kötelessége. Azt ajánlja a tanácsnak, hogy a 14 hold területet adják bérbe, így 7-800 koronát jövedelmez. Az eladást azért nem javasolja, mert a területre szükség lehet valami gyár részére vagy a nagytemető kibővítése céljából.

Tudtunkkal a dolog nem egészen így van. A nagyváradi szőlőhegy még nincsen rendezve s igen sok a beültetendő terület.

Ha a borértékesítés egy kis lendületet vesz, újra feléled a telepítési kedv. A deficit dolga sem úgy áll, mert a telepnek megfelelő értékű ojtványa van; tessék az árakat lejjebb szállítani, hogy nagyobb kelendősége legyen. Ha a polgárok olcsón jutnának az oltványokhoz, más oldalról visszatérülne az az összeg a városnak, amit erre a telepre kiad.

Ismét sertésvész. A Nagyváradi környező községekből egymásután tesznek jelentést tudósítóink, hogy a sertésvész fellépett. Legújabb értesülésünk szerint Hegyközsédbányon fordult elő veszettség. Ez eset egy Kádár Lajos nevű ember udvarában fordult elő. A szakértői vélemény és vizsgálat alapján a sertésvész e községbe Bihar-Püspökiből lett áthozva. Ugyanis Kádárné a napokban járt Bihar-Püspökiben és valószínű, hogy a ruháján vitte át a sertésvész baciluszait Száldobágyra. E mellett szól az a körülmény is, hogy más udvarban nem fordult elő hasonló eset.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, augusztus 2.

Buza okt. ápr. — — —	14:88 — 14:90
Rozs okt.-re — — —	12:50 — 12:52
Tengeri augusz. 1906 — — —	12:56 — 12:58
Zab ápr.-ra — — —	— — —
Repcze aug.-ra — — —	32:50 — 32:70

Értéktözsde.

Budapest, augusztus 2.

Osztrák hitelrészvény — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — —	796.—
Leszámitoló bank — — —	506.—
Rimamurányi — — —	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény — — —	670.—
Közuti vasut — — —	594.—
Városi villamos vasut — — —	327:50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 aug. 2 án.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	113.—
Magyar koronajáradék 4% — — —	95.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — —	85:20

Magyar földtehermentesítési kötvény 4% —	95 40
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény 98 —	
Magyar gyermekjegy-kölcsön —	207.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	155.—
Osztrák járadék papirban — — —	99 50
Osztrák járadék ezüstben — — —	100 25
Osztrák korona járadék — — —	117 80
Osztrák járadék aranyban — — —	99 45
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	1 59
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	17 10
Magyar hitelbank részvény — — —	802.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	666.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	661 50
Német birodalmi márka — — —	19 10
London vista — — — — —	117 35
Páris vista — — — — —	24 20
20 márkás arany — — — — —	95 50
20 frankos frankos (Napolendor) — —	23 46

Marha ártáblázat 1906. évi jul. 30—31

1 pár I-ső rendű jármos ökör 800—910 korona.
 1 pár II-od rendű jármos ökör 705—805 korona.
 1 pár II-ad rendű jármos ökör 600—720 korona.
 1 drb fejős tehén 185—400 kor., 1 drb vágó ökör 260—425 kor. 1 drb. vágó tehén 210—380 ökör
 1 drb veres borju 42—60 kor. 1 drb. fél éves borju 65—92 kor., 1 drb egy éves borju 74—170 kor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb hizott sertés 120—124 kor., pár fél éves sertés 35—56 kor., 1 pár egy éves sertés 70—85 kor. 1 pár két éves sertés 130—190 korona. 1 drb igás ló 170—340 korona. 1 pár ökörbőr 58—60 gor., 1 pár tehénbőr 42—52 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár ló bőr 18—26, korona.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCKICS GYULA.

Arverési hirdetmény.

Alulírott közhírré teheszem, hogy a város tulajdonát képező Laporta malom bérletére 1906. augusztus hó 30-ik napján d. e. 10. órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést tartok: kikiáltási ár 2840 korona évi bér és a feltételekbe körvonalozott mellék szolgáltatások. — A bérleti idő 1906. évi október hó 1-én veszi kezdetét s tart hat egymást követő éven át.

A bánatpénz 710 korona.

Árverelni szóval vagy írásbeli zárt ajánlat útján lehet, árverelőktartoznak a meghatározott bánatpénzt az árverés alkalmával kész pénzben vagy óvadékképes érték papirokban az árverelő küldöttség elnökének kezébe letenni, — illetve zárt ajánlatot tevők azt 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatukhoz csatolni.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig adhatók be alulírott kezébe.

Árverelőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Árverelő annak elismerésével, hogy az árverési feltételeket ösmerik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják az árverés megkezdése előtt aláírni, illetve zárt ajánlattevők ezen körülményt az ajánlatba világosan kitenni kötelesek. — Az árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1906 évi augusztus hó 2-án.

Komlóssy József,
 mint az árverési küldöttség
 elnöke.

Villa

uj, remek kilátással, közvetlen a város alatt, csekély készpénzbefektetéssel örökáron megszereshető. — Cim a kiadóban.

Egy-két jó családból való,
 2—3 középiskolát végzett fiu
 fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

A
Biharmegyei Takarékpénztár
Kossuth Lajos-u. házában
egy másodemeleti

4 szobás lakás

mellékhelyiségeivel együtt
kiadó.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:

ízléses kivitelben
 mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközlötnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
 bál meghívók,
 táncrendek, étlapok,
 naptárak,
 palackfeliratok,
 névjegyek.

gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

9731—1906 tkv. szám

Árverési hirdetmény kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Botó Eduárd nagyvárad lakos végrehajtónak Buda Péter vizesgyáni lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék területén levő:

első sorban a vizesgyáni 159 számú betétben. A I. 9. 12. 13. 14. 15. sorszám alatt felvett, védőtöltés, szántóföldekből és közös legelő járandóságból álló fele részben Buda Péter és fele részben neje Aburdán Mária tulajdonul bejegyzett jószágtestre 234 korona kikiáltási árban,

másodsorban a vizesgyáni 163 számú betétben A I. 1—2 sorszám alatt ugyancsak nevezettek közös tulajdonul felvett beltelkes házból és kertből álló jószágtestre 564 korona kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s annak fogantatására határnapul 1906 évi augusztus hó 23-ik napjának délelőtti 10. óráját Vizesgyán község házához kitűzte. Az árverésre kitett ingatlanok szükség esetén ezen kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékoznak a kikiáltási ár 10 % -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvényszéknél mint telekkönyvi hatóságnál és Vizesgyán község előjáróságánál tekinthetők meg.

Nagyvárad, 1906 évi május hó 27-ik napján.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kiss András,

kir. tszéki bíró.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Ügyes

lapkihordónő

felvétetik a

„TISZÁNTÚL,, kiadóhivatalában

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezesség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

V a s ö n t ő d e

Nagyváradon.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy

Tátray és Klier cég alatt

egy a mai kor vívmányaival felszerelt

VASÖNTÖDÉT nyitottunk.

melyben mindenféle vasöntések, gépalkatrészek gyorsan, jól és olcsón öntetnek. — Tisztelettel

Tátray Sándor és Klier Alajos Nagyvárad, Teleky-utca 35.

Moskovits Farkas és Társa**„Első nagyvárad cipő és csizmagyár“**

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. **Tanonc internátus** 24 belakó, 18 bejáró tanonc.

Készítünk kizárólag **kézimunkával a legfinomabb**

Férfi-, női
és gyermek-

cipőket, csizmákat

eredeti gyári szabott árakon

s legtartósabb kivitelben

... francia, angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási**
üzletünkben árusítjuk.

Különleges lábbelik katonatisztek, gazdászok, vasuti és postatisz-
tek, csendőrök és pénzügyőrök részére.

